

Billund
kommune

Tillæg til miljøgodkendelse af kvægproduktion

Ravlundvej 5, 7200 Grindsted

december 2015

Dato: 9. december 2015

Teknik & Miljøforvaltning

Natur og Miljø
Jorden Rundt 1
7200 Grindsted

Tlf. 7972 7200

www.billund.dk

Journalnr.: 09.17.18 P19

Sagsnr.: 15/10776

P10.2. 4.1 vs. 1.10

Ks.: MHA

Sagsbehandler:

Rikke Sennels

Tlf. 7972 7094

rhs@billund.dk

Indledning

Husdyrbruget på Ravlundvej 5, 7200 Grindsted er miljøgodkendt efter Husdyrlovens¹ § 12 ved Billund Kommunes afgørelse af 25. august 2011. Den 10. juli 2013 meddelte Billund Kommune accept af anmeldte arealer iht. § 17 i Husdyrloven.

Da der nu ønskes foretaget ændringer i husdyrbrugets udbringningsarealer, der ikke kan anmeldes iht. § 17, har Billund Kommune udarbejdet dette tillæg til miljøgodkendelse. Tillægget meddeles iht. § 12, stk. 3 i Husdyrloven.

Der forekommer ingen ændringer i hverken dyrehold eller anlæg.

Tillægget til miljøgodkendelsen fastlægger de vilkår, der skal gælde for husdyrbruget på Ravlundvej 5, 7200 Grindsted i Billund Kommune. Vilkårene sikrer, at driften af husdyrbruget, herunder den ansøgte ændring, kan ske uden at påvirke miljøet væsentligt.

Miljøet skal i denne sammenhæng forstås som omgivelserne i bred forstand, herunder befolkning, flora og fauna, vandmiljø, landskab og kulturhistorie samt ressourceforbrug.

I forbindelse med udarbejdelsen af tillægget til miljøgodkendelsen, har Billund Kommune lavet en miljøteknisk beskrivelse og vurdering af husdyrbruget. Denne danner baggrund for afgørelsen om miljøgodkendelse, herunder de stillede vilkår. Den miljøtekniske beskrivelse og vurdering fremgår af det nedenstående.

Ejendoms- og virksomhedsoplysninger

Tillægget meddeles til husdyrbruget beliggende Ravlundvej 5, 7200 Grindsted, *matrikel nr. 5a1, Filskov By, Filskov*, jf. bilag 1. Ejendomsnummeret er 530 000 6733. Bedriftens CVR nr. er 29661170. Husdyrbruget ejes og drives af Abram Jacob Cornelis Klaver (Bram Klaver), Ravlundvej 5, 7200 Grindsted.

Høring

Dette udkast til tillæg til miljøgodkendelse har været sendt i høring i 3 uger til den 30. november 2015, hvor ansøger, naboer og andre parter i sagen har mulighed for at komme med bemærkninger til projektet.

Udkastet har været sendt til:
Bram Klaver, Ravlundvej 5, 7200 Grindsted

Med kopi til:
Konsulent Trine Riis Jeppesen, trj@jlbr.dk

Endvidere har udkastet været sendt til:

Ejer af forpagtede arealer:
(Eksisterende arealer)
RAVLUNDVEJ WIND PARK ApS, Ørestads Boulevard 35, 2300 København S

---

¹ LBK nr. 868 af 03/07/2015. Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug

RAVLUNDVEJ VINDKRAFT I KOMMANDITAKT, Best Energy A/S, Heimdalsvej
22A, 7200 Grindsted
Ejer, Ravlundvej 9A, 7200 Grindsted

(nye arealer)
Ejer, Morsbølvej 115, 7200 Grindsted
Ejer, Søvangvej 21, 7200 Grindsted
Ejer, Fynsgade 39 ST21, 7200 Grindsted

Udkastet har ikke været sendt til naboer og andre beboere i området, idet tillægget til miljøgodkendelse udelukkende vedrører husdyrbrugets udbringningsarealer, og det vurderes således at være af underordnet betydning for naboer og andre beboere i området.

I forbindelse med partshøringen har konsulent Trine Riis Jeppesen på vegne af ansøger indsendt bemærkning til vilkår 48, der ønskes ændret som følger:

"Vilkåret ønskes ændret, således at der også står hvor mange kg N og Kg P, der må udbringes. Og at teksten: "Fosforoverskuddet må for begge scenarier ikke overstige 4,3 kg P/ha/år på udbringningsarealerne efter tilførsel af husdyrgødning og anden organisk gødning." slettes."

Vilkåret til fosforoverskud blev blandt andet stillet efter anmodning fra Vejle Kommune. Da Vejle Kommune er indforstået med ændringen, og da formålet med at sikre overholdelse af beskyttelsesniveauet i lovgivningen efter ændringen fortsat kan sikres overholdt, er vilkåret ændret i overensstemmelse hermed

Miljøgodkendelse af kvægproduktion på Ravlundvej 5

Billund Kommune modtog den 2. juni 2015 en ansøgning om tillæg til miljøgodkendelse, idet der er kommet nye arealer til, som ansøger ønsker at tilføre husdyrgødning svarende til 2,3 DE/ha.

Der søges om to alternativer:

1. Udbringning af kvæggylle og dybstrøelse på ejede og forpagtede arealer, og afsætning af overskydende husdyrgødning til biogasanlæg (skema nr. 78349).
2. Udbringning af biogasygylle og dybstrøelse på ejede og forpagtede arealer. Al kvæggylle afsættes til Filskov biogasanlæg, og 189,77 DE tages retur til udbringning på arealerne (fiktivskema nr. 78354).

Den eksisterende miljøgodkendelse for Ravlundvej 5 af 25. august 2011 tillader en malkekvægsbesætning på 497 DE. Besætningen ændres ikke ved det ansøgte.

Denne afgørelse vedrører således udelukkende husdyrbrugets udbringningsarealer.

Ansøgningen er efterfølgende revideret ved nye ansøgningskemaer, senest den 10. august 2014. Endvidere er der løbende tilgået kommunen supplerende oplysninger fra ansøger.

Med dette tillæg til miljøgodkendelse har Billund Kommune godkendt de ansøgte ændringer.

Godkendelsen meddeles efter § 12, stk. 3 i Husdyrloven, idet Billund Kommune vurderer at:

- Der er truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik,
- Husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne, samt
- Driften af husdyrbruget ikke medfører væsentlige virkninger på miljøet

Der er nærmere redegjort for de vurderinger, der ligger til grund for afgørelsen i nedenstående miljøtekniske beskrivelse og vurdering.

Afgørelsens omfang og forudsætninger

Landbrugsaktiviteterne på husdyrbruget er tidligere miljøgodkendt efter § 12, stk. 3 i Husdyrloven.

Denne afgørelse omfatter de ansøgte ændringer i husdyrbrugets udbringningsarealer.

I det omfang andet ikke er nævnt i denne afgørelse, er afgørelsen meddelt på baggrund af de oplysninger, som kommunen har modtaget i forbindelse med sagen, hvorfor afgørelsen hviler herpå.

Øvrige forhold

Afgørelsen omfatter alene forholdet til Husdyrloven. Øvrige relevante godkendelser og tilladelser skal indhentes særskilt, herunder byggetilladelser, samt tilladelser iht. Spildevandsbekendtgørelsen².

Husdyrbruget skal til enhver tid leve op til de gældende regler i love og bekendtgørelser, uanset at de nævnte krav og regler kan være en skærpelse af denne godkendelses vilkår.

Husdyrbruget må ikke udvides eller ændres bygnings- eller driftsmæssigt på en måde, der indebærer forøget forurening, før udvidelsen eller ændringen er godkendt iht. § 12, stk. 3 i Husdyrloven. Udvidelser og ændringer skal anmeldes til Billund Kommune, som skal have lejlighed til at vurdere, hvorvidt udvidelsen/ændringen kræver en ny godkendelse, eller om udvidelsen/ændringen kan ske indenfor rammerne af husdyrbrugets miljøgodkendelse.

Med venlig hilsen

Rikke Sennels
Miljøsagsbehandler, landbrug

---

²BEK. nr. 1448 af 11/12/2007. Bekendtgørelse om spildevandstilladelser m.v. efter Miljøbeskyttelseslovens kapitel 3 og 4, med senere ændringer

Vilkår

Nedenstående vilkår tilføjes til/erstatte de tilsvarende vilkår i miljøgodkendelsen for Ravlundvej 5 af 25. august 2011.

Indretning og drift

1.a. *Som et nyt vilkår tilføjes:*

Tillægget til miljøgodkendelsen for Ravlundvej 5 tidsbegrænses således, at det skal revurderes sammen med miljøgodkendelsen af 25. august 2011 dvs. i 2019.

1.b. *Som et nyt vilkår tilføjes:*

Godkendelsen bortfalder, såfremt de ansøgte ændringer ikke er fortaget senest 2 år efter godkendelsens meddelelse.

Udbringningsarealer

48. *Ændres til:*

På bedriftens 149,29 ha udbringningsarealer (jf. bilag 1) må der i scenarie 1 maksimalt udbringes 298,26 DE (29.952,34 kg N og 4377,70 kg P) i kvæggylle og 45,10 DE (4644,88 kg N og 627,1 kg P) dybstrøelse, svarende til 2,3 DE/ha, i alt 34.597,22 kg N og 5004,8 kg P).

I scenarie 2 må der maksimalt udbringes 298,26 DE i biogasgylle (29.826 kg N og 3737,33 Kg P) og 45,10 DE dybstrøelse (4644,88 kg N og 627,10 kg P), svarende til 2,3 DE/ha, i alt 34.470,88 kg N og 4364,43 kg P.

Der må ikke tilføres anden organisk gødning, f.eks. affald til bedriftens arealer. Dog kan der i eventuelle år uden fuld besætning, suppleres med anden organisk gødning under forudsætning af,

- at kvælstoftabet fra markerne ved anvendelse af anden organisk gødning ikke overstiger det kvælstoftab, der vil være ved den godkendte drift.
- at den udbragte mængde fosfor ved anvendelse af anden organisk gødning, ikke overstiger den udbragte mængde fosfor ved den godkendte drift.
- at reglerne i den til enhver tid gældende Slambekendtgørelse³ er overholdt.

Der skal indsendes dokumentation herfor i forbindelse med anvendelsen af anden organisk gødning.

49. *Bortfalder.*

50. *Ændres til:*

Der kan i scenarie 1 afsættes 153,11 DE til Filskov Biogas, som ikke modtages igen. I scenarie 2 kan der 451,37 DE til Filskov Biogas, hvoraf 298,26 DE modtages igen.

---

³ BEK nr. 1650 af 13/12/2006 – Bekendtgørelse om anvendelse af affald til jordbrugsformål

Godkendelsens varighed

I henhold til Husdyrloven skal der fastsættes en frist for udnyttelse af godkendelsen, som normalt ikke bør være mere end 2 år. Dog kan fristen forlænges til op til 5 år, jf. lovens § 33, stk. 3.

Det fastsættes, at dette tillæg bortfalder, såfremt de ansøgte ændringer ikke er foretaget inden 2 år fra tillæggets meddelelse.

Husdyrbrugets miljøgodkendelse kan iht. Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen⁴ i særlige tilfælde tidsbegrænses. I dette konkrete tilfælde er det kommunens vurdering, at tillægget vedrører en integreret del af den eksisterende drift, hvorfor det vil være hensigtsmæssigt, at revurderingen af tillægget og miljøgodkendelsen af 25. august 2011 foretages samtidigt.

Det fastsættes, at tillægget til miljøgodkendelsen for Ravlundvej 5 tidsbegrænses således, at det skal revurderes sammen med miljøgodkendelsen af 25. august 2011 dvs. i 2019.

Offentliggørelse mv.

Endelig afgørelse om tillæg til miljøgodkendelse annonceres den 16. december 2015 på Billund Kommunes hjemmeside samt i Billund Ugeavis og Midtjysk Ugeavis.

Afgørelsen er sendt til:

Bram Klaver, Ravlundvej 5, 7200 Grindsted via e-boks.

Med kopi til:

Konsulent Trine Riis Jeppesen, trj@jlbr.dk

Vejle Kommune att. Madmo@vejle.dk

Endvidere sendes afgørelsen til:

Sundhedsstyrelsen, syd@sst.dk

Danmarks Fiskeriforening, mail@dkfisk.dk

Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, ved Niels Barslund,
nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk

Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, ae@aeraadet.dk

Forbrugerrådet, fbr@fbr.dk

Danmarks Sportsfiskerforbund, lbt@sportsfiskeren.dk

Danmarks Naturfredningsforening, dnbillund-sager@dn.dk

Det Økologiske Råd, husdyr@ecocouncil.dk

Dansk Ornitologisk Forening (DOF) natur@dof.dk

DOF lokalafdeling, billund@dof.dk

Klagevejledning

Der kan klages i 4 uger, fra afgørelsen er annonceret på Billund Kommunes hjemmeside og i ugeaviserne.

---

⁴ Bek. nr. 1283 af 08/12/2014. Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Natur- og Miljøklagenævnet. Klageberettigede fremgår af § 84 – 88 i Husdyrloven. Klagen skal være indgivet senest den 13. januar 2016.

Du klager via Klageportalen, der ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Vejledning om, hvordan man skal logge på og anvende Klageportalen, kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk, samt på www.borger.dk og www.virk.dk. Klagen sendes gennem Klageportalen til kommunen. Når du klager, skal du betale et gebyr på kr. 500. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for kommunen i Klageportalen (det vil sige, at du har godkendt og betalt gebyr/bestilt en faktura i Klageportalen).

Natur- og Miljøklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til kommunen. Kommunen videresender herefter anmodningen til Natur- og Miljøklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

En eventuel klage har som udgangspunkt ikke opsættende virkning, medmindre Natur- og Miljøklagenævnet bestemmer andet. Udnyttelse af afgørelsen inden klagefristens udløb sker på egen risiko.

Hvis afgørelsen ønskes indbragt for domstolene, skal søgsmål være anlagt inden 6 måneder, eller - hvis sagen påklages - inden 6 måneder efter, at endelig afgørelse foreligger.

Miljøteknisk beskrivelse og vurdering

Indledning

Denne miljøtekniske beskrivelse og vurdering af det ansøgte projekt, danner baggrund for tillægget til miljøgodkendelse af husdyrbruget.

Hensigten med den miljøtekniske beskrivelse og vurdering er at undersøge, om ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT), samt om husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne.

Den miljøtekniske beskrivelse og vurdering beskriver og vurderer de miljøpåvirkninger af omgivelserne, som de ansøgte ændringer giver anledning til. Miljø skal i denne sammenhæng forstås som omgivelserne i bred forstand, herunder befolkning, flora og fauna, vandmiljø, landskab og kulturhistorie samt ressourceforbrug.

Vurderingerne er foretaget med udgangspunkt i de beskyttelsesniveauer og retningslinjer, der er indeholdt i Husdyrloven, Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen og Miljøstyrelsens digitale vejledning om tilladelse og miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug (Vejledningen). Påvirkningen af omgivelserne er beskrevet og vurderet dels i forhold til de anlægsnære påvirkninger (lugt, støj mm.), dels i forhold til de naturmæssige forhold (natur, vandmiljø mm.).

Beskrivelse og vurdering af det ansøgte projekt

På vegne af Bram Klaver, Ravlundvej 5, 7200 Grindsted har Jysk Landbrugsrådgivning indsendt ansøgning om tillæg til miljøgodkendelse af husdyrproduktionen på Ravlundvej 5, idet der ønskes foretaget ændringer i husdyrbrugets udbringningsarealer. Der er ansøgt via det it - baserede ansøgningssystem på www.husdyrgodkendelse.dk, hvor den seneste version af ansøgningen modtaget den 10. august 2015.

I forbindelse med behandlingen af ansøgningen har der været behov for supplerende oplysninger. Der er således løbende indsendt supplerende oplysninger. Denne miljøtekniske beskrivelse og vurdering er foretaget med baggrund i det sidst indsendte ansøgningsmateriale.

Støj og transport

Støj

Den geografiske placering af de ansøgte udbringningsarealer er meget lig placeringen af de udbringningsarealer, som indgik i husdyrbrugets miljøgodkendelse af 25. august 2011. Det er på den baggrund Billund Kommunes vurdering, at beskrivelse og vurdering i husdyrbrugets miljøgodkendelse af 25. august 2011 forsat er dækkende, og transport til og fra husdyrbrugets udbringningsarealer forsat ikke vil give anledning til væsentlige gener.

Påvirkning fra gødningsudbringning

Det fremgår af ansøgningen, at husdyrbruget råder over 149,29 ha udbringningsareal. Placeringen af udbringningsarealerne er vist i bilag 1.

Miljølovgivningen stiller krav om et bestemt forhold mellem den mængde husdyrgødning, der udbringes, og det areal, der er til rådighed for udbringningen (harmoniareal, jf. Husdyrgødningsbekendtgørelsen⁵), således at dyretryk fra en ejendom med nærværende gødnings sammensætning, ikke overstiger 2,3 DE/ha.

I henhold til Husdyrgødningsbekendtgørelsens § 38 er det NaturErhvervstyrelsen, som fører tilsyn med, at bekendtgørelsens harmoniregler overholdes, herunder bilag 3 i bekendtgørelsen.

Ifølge ansøgningens gødningsregnskab tilføres der 298,26 DE i kvæggylle og 45,10 DE dybstrøelse, svarende til 2,3 DE/ha i scenarie 1. I scenarie 2 tilføres der 298,26 DE i biogasgylle og 45,10 DE dybstrøelse, svarende til 2,3 DE/ha på husdyrbruget udbringningsarealer.

I begge scenarier afsættes 153,11 DE kvæggylle til Filskov Biogasanlæg, som ikke modtages retur til udbringning på driftsarealer under Ravlundvej 5.

Kommunens vurdering

Vilkår 49 og 50 opdateres således, at der er i overensstemmelse med oplysningerne i den indsendte ansøgning. Der gives desuden mulighed for at supplere med anden organisk gødning i eventuelle år uden fuld besætning. Dette fastsættes som vilkår med krav om, at en række forudsætninger skal være opfyldt, og med krav om dokumentation herfor

I de nedenstående afsnit er foretaget en beskrivelse og en vurdering af gødningsudbringningens naturpåvirkning, samt om påvirkningen skal medføre særlige krav til gødningsbelastningen.

Påvirkning fra gødningsudbringning – udvaskning af fosfor til overfladevand

For udbringningsarealer i oplande, der afvander til Natura 2000 vandområder, som er overbelastet med fosfor, stilles i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen krav til fosforoverskuddet på visse arealtyper, medmindre der efter gennemførelsen af den ansøgte etablering, udvidelse eller ændring kan dokumenteres fosforbalance for ejendommen.

Kravet til fosforoverskuddet afhænger af jordtype, dræningsforhold og fosfortal. Der stilles således krav til fosforoverskuddet på detaildrænede eller -grøftede lavbundsarealer, samt på drænede lerjorder (Jordbundstype 5 – 10) med fosfortal 4 eller højere. Sådanne arealtyper betegnes som arealer, der er omfattet af Fosforklasse I, II eller III.

Det fremgår af ansøgningsmaterialet, at 0,28 ha udbringningsarealerne i Billund Kommune ligger indenfor Fosforklasse II, jf. kortbilag 2. Der ligger ingen udbringningsarealer i Fosforklasse I eller III.

---

⁵ BEK nr. 594 af 04/05/2015. Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v., med senere ændringer

Der er iht. Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 krav om, at fosforoverskuddet på de fosforklasse II arealer ikke må overstige 2 kg P/ha/år. Af kontrolhensyn bliver vilkår vedr. fosforoverskuddet stillet på bedriftsniveau, jf. Miljøstyrelsens digitale vejledning til Husdyrloven (Vejledningen).

Af ansøgningens fosforberegning fremgår, at kravene til fosforoverskud er overholdt, hvilket for det ansøgte projekt er med et fosforoverskud på 4,2 kg P/ha/år for scenarie 1 og -0,1 kg P/ha/år for scenarie 2.

Som grundlag for beregningerne er anvendt sædskifte K12 på alle arealer, hvilket svarer til referencesædskiftet.

Kommunens vurdering

Vilkår 48 opdateres således, at forudsætningerne for ansøgningens fosforberegning fastholdes.

Det er Billund Kommunes vurdering, at godkendelsen kan meddeles på ovenstående vilkår, uden at udvaskningen af fosfor vil medføre en væsentlig påvirkning på overfladevand.

Påvirkning fra gødningsudbringning – udvaskning af nitrat til overfladevand

For udbringningsarealer i oplande, der afvander til sårbare Natura 2000 områder, stilles i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen krav om et lavere husdyrtryk pr. hektar, end de generelle harmoniregler giver mulighed for, hvis landbrugsarealerne samtidig har et lavt reduktionspotentiale i forhold til nitratudvaskning:

Tabel 1: Beskyttelsesniveau for udvaskning af nitrat til overfladevand

Reduktionspotentiale i % fra rodzonen til vandområdet.	Meget kvælstof sårbare	Mindre kvælstof sårbare	Øvrige områder
0-50	50 % af de generelle regler (Nitratklasse 3)	85 % af de generelle regler. (Nitratklasse 1)	Generelle regler
51-75	65 % af de generelle regler (Nitratklasse 2)	Generelle regler	Generelle regler
76-100	Generelle regler	Generelle regler	Generelle regler

Det fremgår af ansøgningens gødningsregnskab, at det ansøgte indebærer, at kvælstofmængden i husdyrbrugets årlige udbragte gødningsmængde bliver 34597,22 kg N i scenarie 1 og 34470,88 kg N i scenarie 2 i ansøgt drift.

Om udbringningsarealerne er i ansøgningen oplyst, at alle 149,29 ha er omfattet af Nitratklasse 0, jf. kortbilag 2. Det betyder, at der ingen krav er til beskyttelsesniveau for udvaskning af nitrat til overfladevand på disse arealer.

Kommunens vurdering

Ud fra den sårbarhedskortlægning Miljøministeriet har udarbejdet i tilknytning til lovgivningen om husdyrbrug, kan kommunen bekræfte, at der ikke er udbringningsarealer, som er omfattet af Nitratklasser 1, 2 eller 3.

På ovenstående baggrund er det kommunens vurdering, at der ikke skal stilles særlige krav til reduktion af nitratudvaskning i henhold til husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens generelle beskyttelsesniveauer.

Påvirkning fra gødningsudbringning – udvaskning af nitrat til grundvand

Det fremgår af Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, at hvis bedriftens arealer ligger indenfor nitratfølsomme indvindingsområder, for hvilke der er udarbejdet indsatsplaner, skal miljøgodkendelsen og de deri fastsatte vilkår udarbejdes, så de lever op til indsatsplanerne.

I nitratfølsomme indvindingsområder, hvor der endnu ikke er udarbejdet indsatsplaner, kan der i forbindelse med udvidelse af husdyrproduktion ikke tillades nogen merbelastning, såfremt udvaskningen fra rodzonen overstiger 50 mg nitrat pr l i efter - situationen.

Om udbringningsarealerne er i ansøgningen oplyst, at ingen af dem er beliggende indenfor nitratfølsomme indvindingsområder (NFI).

Kommunens vurdering

Der er ikke udarbejdet indsatsplaner til beskyttelse af grundvandet under bedriftens udbringningsarealer, og at ingen af udbringningsarealer er beliggende indenfor NFI.

Det er kommunens vurdering af det ansøgte projekt, at bekendtgørelsens generelle beskyttelsesniveauer ikke medfører, at der herudover skal stilles særlige krav til nitrat - udvaskningen til grundvandet.

Påvirkning fra gødningsudbringning – supplerende vurdering af påvirkningen af naturforhold

Som det fremgår af ovenstående afsnit, kan ejendommens gødningsudbringning overholde det generelle beskyttelsesniveau for næringsstofudvaskningen fastsat i bekendtgørelsens bilag 3. Af Vejledningen til Husdyrloven fremgår, at kommunalbestyrelsen for hver ansøgning efter Husdyrloven skal foretage en konkret vurdering af, om Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens beskyttelsesniveauer er tilstrækkelige til at undgå en væsentlig virkning på miljøet. Kommunen kan på den baggrund i særlige tilfælde beslutte at stille vilkår, der rækker ud over disse beskyttelsesniveauer.

Vurderingen af, om der er grundlag for skærpelse skal i henhold til Vejledningen foretages for både Natura 2000-områder og bilag IV-arter.

I vandløb har mængden af nitrat og fosfor ikke nogen større betydning for miljøtilstanden. Dårlig miljøtilstand i vandløb skyldes andre forhold end tilførslen af nitrat. Vandløbenes betydning mht. fosfor- og nitratbelastning er først og fremmest transporten til marine vandområder, der vil kunne blive påvirket af næringsstofftilførslen.

I det nedenstående har kommunen foretaget en supplerende vurdering af gødningsudbringningens påvirkning af overfladevande, samt bilag IV-arter.

Påvirkning af marint vandmiljø ved næringsstofudvaskning

Marine recipienter

Billund Kommune grænser ikke op til marine områder, hvorfor næringsstofforførsel til marine overfladevande fra udbringningsarealer i kommunen alene kan ske via transport i vandløb, som afvander arealerne. Afvandingen fra udbringningsarealerne for husdyrbrugene i Billund Kommune indgår i to hovedoplande, som afvander til henholdsvis Vadehavet (Hovedopland 1.10 i vandplanerne) og Ringkøbing Fjord (Hovedopland 1.8 i vandplanerne). Desuden er der et lille område i den sydøstlige del af kommunen, der afvander til Vejle Fjord, som er en del af Hovedopland 1.11 Lillebælt/Jylland.

Den nordlige del af kommunen afvander via mindre vandløb til Skjern Å og Ringkøbing Fjord, mens resten af kommunen hovedsageligt afvander via mindre vandløb til Varde Å og Vadehavet (Grådyb Tidevandsområde). Fra arealer i Billund Kommune tilledes Varde Å vand via Grindsted Å og Ansager Å, mens Skjern Å tilledes vand fra Omme Å og dets sydligere tilløb fra Simmelbæk. Hertil kommer som nævnt et lille område, der afvander til Vejle Fjord via Vejle Å.

Vadehavet (Grådyb Tidevandsområde) og Ringkøbing Fjord er Natura 2000 områder, der i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens regi begge er kategoriserede som meget sårbare overfor kvælstofforførsel og som fosforoverbelastede Natura områder. Vejle Fjord og det nordlige Lillebælt er ikke omfattet af Natura 2000 udpegninger, ligesom disse vandområder heller ikke er kategoriseret som sårbare eller meget sårbare overfor fosfor- eller kvælstofforførsel i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens regi.

Alle udbringningsarealer i denne ansøgning afvander til Ringkøbing Fjord.

Natura 2000 område – Ringkøbing Fjord

Udbringningsarealerne i denne ansøgning afvander via mindre vandløb til Skjern Å og videre til Ringkøbing Fjord.

Om Ringkøbing Fjords opland fremgår af resuméet af basisanalyserne på vandognatur.dk, at oplandet er på 3.477 km². Oplandet strækker sig mod nord fra Ulfborg i vest, syd om Herning og gennem Ikast og øst herfor. Mod øst strækker området sig langs den jyske højderyg, øst for Nørre Snede og ned til Jelling vest for Vejle. Den sydlige grænse går næsten vinkelret på kysten nord for Billund og Grindsted og til Nymindegab syd for Ringkøbing Fjord.

Skjern Å, som udspringer øst for Tinnets krat ovenfor Rørbæk Sø, er det største vandløb, der afvander til Ringkøbing Fjord. Skjern åens opland er på 2.490 km² som er 72 % af det samlede oplandsareal.

Arealanvendelsen i oplandet til Ringkøbing Fjord er domineret af landbrug, og andelen af landbrugsjord udgør 67 %, hvilket svarer til landsgennemsnittet.

I afstrømningsområderne er der følgende udpegninger af internationale naturbeskyttelsesområder:

- EF-habitatområde nr. 61: Skjern Å,

- EF-habitatområde nr. 62: Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen
- EF-fuglebeskyttelsesområde nr. 43: Ringkøbing Fjord
- Ramsarområde nr. 2: Ringkøbing Fjord.

Udpegningsgrundlaget for Skjern Å omfatter bl.a. følgende relevante naturtyper og arter: Vandløb med vandplanter, Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund, Riggær, og Hav-, Bæk- og Flodlampret, Laks samt Odder.

Udpegningsgrundlaget for Ringkøbing Fjord omfatter bl.a. følgende relevante naturtyper og arter: Kystlaguner og strandsøer, strandenge, flodmundinger, stabile kystklitter med urteagtig vegetation (grå klit og grønsværklit), rigkær samt Hav- og Flodlampret, Maj- og Stavsild og Odder.

En række af de naturtyper, der udgør udpegningsgrundlaget for habitatområderne, er i større eller mindre grad følsomme over for en øget næringsstofbelastning af vandmiljøet. Det gælder f.eks. kystlaguner og strandsøer, strandenge, flodmundinger, diverse klitter, rigkær, sandbanker med lavvandet, vedvarende dække af havvand, mudder- og sandflader blottet ved ebbe, samt vegetation af kveller eller andre enårige strandplanter, der koloniserer mudder og sand.

Desuden kan en række fuglearter, der udgør udpegningsgrundlaget for EF-fuglebeskyttelsesområderne, blive påvirket negativt. Det gælder blandt andet ynglefuglene Pibesvane, Klyde, Splitterne, Havterne og Fjordterne, samt trækfuglene Knopsvane, Knortegås, Gravand, Pibeand, Krikand, Spidsand, Hvinand, Stor skallesluger, Edderfugl, Blishøne, Strandskade, Lille kobbersnepe, Islandsk ryle og Almindelig ryle, der alle er afhængige af fødesøgning på søterritoriet.

Ramsarområder er vådområder med så mange vandfugle, at de har international betydning og skal beskyttes. Alle danske Ramsarområder indgår som dele af EF-fuglebeskyttelsesområder, således også Ringkøbing Fjord.

I vandplanerne er der for Ringkøbing Fjord fastsat målsætning om god økologisk tilstand. Tilstandsvurderingen for kystvandene i Hovedopland Ringkøbing Fjord viser, at tilstanden i samtlige vandområder er ringe. Ingen af de marine vandområder forventes at nå målopfyldelse i 2015, uden at der iværksættes supplerende tiltag.

Vandplanerne for første planperiode fastlægger den konkrete indsats i forhold til ca. 6.600 tons kvælstof. Det er besluttet, at det samlede indsatsbehov genberegnes til vandområdeplaner for perioden 2015-2021. Det udskudte indsatsbehov over for kvælstof er således endnu ikke fastlagt.

I henhold til basisanalysen påvirkes vandområderne på forskellig vis af menneskets aktiviteter. De mest betydende forurenende stoffer i Ringkøbing Fjords opland er næringsstoffer (kvælstof og fosfor). Forureningen kan komme både fra diffuse kilder som eksempelvis udvaskning af næringsstoffer fra

landbrugsarealer og fra punktkilder som spildevand fra husholdninger og industri, dambrug, industri og landbrug (stalde og gyllebeholdere).

For kvælstof udgør landbrugsbidraget 59 % af den samlede landbaserede tilførsel, mens baggrundsbidraget udgør i størrelsesordenen 33 %. Resten af tilledningen kommer fra punktkilder, hvor udledning fra dambrug er den dominerende blandt disse. For fosfor udgør bidraget fra åbent land (landbrugs- og baggrundsbidrag samt bidrag fra spredt bebyggelse) 70 % af den samlede tilførsel. Resten kommer fra punktkilder, hvor dambrug er den dominerende.

Grundlag for vurdering af nitratpåvirkningen af Ringkøbing Fjord

I Vejledningen til Husdyrloven fremgår, at der skal foretages en vurdering af, om ejendommen i sig selv kan påvirke vandområder væsentligt, og om ejendommen i sammenhæng med andre projekter (kumulation) kan påvirke vandområder væsentligt. Der er i Vejledningen opstillet nogle afskæringskriterier for skadevirkning fra nitratudvaskning, hvorom fremgår, at et projekt for husdyrbrug ikke kan medføre en skadevirkning på overfladevande, herunder Natura 2000-områder samt yngle- eller rasteområder for beskyttede arter som følge af nitratudvaskning, hvis følgende punkter alle er opfyldt:

Afskæringskriteriet for så vidt angår påvirkning fra projektet i kumulation med andre planer og projekter:

Pkt. 1: Antal dyreenheder (DE) i det aktuelle opland, hvor projektet agtes gennemført, har ikke været stigende siden 1. januar 2007. Hvis der er andre kilder til nitratudvaskning, f.eks. ny bebyggelse end den samlede husdyrproduktion, der har givet anledning til en øget nitratudvaskning fra det aktuelle opland siden 1. januar 2007, skal dette inddrages i vurderingen således, at en eventuel øget nitratudvaskning fra andre kilder end den samlede husdyrproduktion kan medføre et skærpet krav i godkendelsen, der modsvarer miljøeffekten af den øgede nitratudvaskning i det aktuelle opland. Gennemførte initiativer, f.eks. etablering af vådområder, som reducerer nitratudvaskningen fra det aktuelle opland, kan ikke anvendes til at tillade et øget dyretryk i det aktuelle opland.

Afskæringskriteriet for så vidt angår påvirkning fra projektet i sig selv:

Pkt. 2A: Nitratudvaskningen fra den eksisterende og den ansøgte husdyrproduktion er mindre end 5 % af den samlede nitratudvaskning fra alle kilder fra det aktuelle opland, hvor projektet agtes gennemført, dog således, at

Pkt. 2B: Nitratudvaskningen fra den eksisterende og den ansøgte husdyrproduktion er mindre end 1 % af den samlede nitratudvaskning fra alle kilder fra det aktuelle opland, hvor projektet agtes gennemført, hvis udvaskningen sker til et vandområde, der er karakteriseret som et lukket bassin og/eller er et meget lidt eutrofieret vandområde.

Det fremgår videre af Vejledningen, at der med de ovennævnte afskæringskriterier vurderes efter pkt. 1, om det ansøgte i kumulation med andre planer og projekter vil kunne have en skadevirkning:

Udviklingen i husdyrproduktionen i det aktuelle opland opgøres kontinuerligt (lineær regression) for perioden fra 1. januar 2007 og frem til godkendelsestidspunktet. Referencedatoen er fastsat til den 1. januar 2007, idet 2007 er udgangsåret for den baseline, der er fastlagt i forbindelse med udarbejdelse af vandplanerne. Det skal nævnes, at de foreliggende vandplaner tager udgangspunkt i data for perioden 2001-05, men beregninger viser, at udvaskningsniveauet på oplandsniveau ikke har været stigende siden da.

Ved opgørelsen af udviklingen i et opland anvendes de landsdækkende data vedrørende den generelle udvikling i husdyrholdet sammenholdt med kommunernes egne oplysninger om ophørte husdyrbrug og de meddelte tilladelser/miljøgodkendelser, som stadig kan udnyttes inden for 2-3 års fristen.

Til brug for kommunernes vurdering af dyreenhedsudviklingen har Miljøstyrelsen i marts 2011 udgivet en samlet opgørelse af dyretrykket, hvoraf udviklingen i antallet af husdyrenheder i 143 kystoplande (oplande jf. vandplanlægning efter miljømålsloven) er opgjort for de enkelte oplande for årene fra 2007 og frem. Opgørelsen opdateres årligt og er gjort tilgængelig på et WebGis-kort.

Vurdering af nitratpåvirkning af Ringkøbing Fjord fra ejendommens arealer i sammenhæng med andre projekter, jf. afskæringskriterium Pkt. 1

For opland Ringkøbing Fjord fremgår af Miljøstyrelsens opgørelse, at oplandet er på 347.745 ha. Det samlede dyretryk i oplandet var i 2007 på 245,988 DE og på 249.802 DE i 2014. Der er således sket en stigning i antallet af dyreenheder fra 2007 til 2014 på 1,6 %.

Kommunen er ikke i besiddelse af oplysninger om eventuelle forhold omkring husdyrbrugene i oplandet (afbrænding af husdyrgødning, eksport ud af oplandet o.l.), som bør medføre et fradrag i den opgørelse af dyretrykket i oplandet efter 2007, som ovenstående data fra WebGis-kortet er udtryk for. Som det fremgår af ovenstående Pkt. 1 kan eventuelle andre gennemførte initiativer, som reducerer nitratudvaskningen fra det aktuelle opland, ikke anvendes til at tillade et øget dyretryk i det aktuelle opland, hvorfor kommunen ikke har foretaget supplerende vurderinger af bidrag fra andre kilder i oplandet end husdyrbrug.

På ovenstående grundlag er det kommunens vurdering, at det som udgangspunkt ikke kan udelukkes, at udvaskningen af næringsstoffer fra husdyrgødningen i nærværende projekt i sammenhæng med andre projekter vil kunne medføre væsentlig påvirkning af Ringkøbing Fjord. Som det fremgår af Pkt. 1 ovenfor, kan der imidlertid tillades et projekt, hvor udvaskningen fra husdyrbrugets gødningsudbringning er reduceret til et niveau, der svarer til et planteavlslsbrug. Baggrunden for dette er ifølge Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse af 24. november 2011, at arealer, der dyrkes i almindelig omdrift, herunder med almindelig anvendelse af handelsgødning, som udgangspunkt ikke kræver, at der foretages en vurdering efter habitatbekendtgørelsens § 7, jf. § 8.

Der er i IT-ansøgningssystemet udført beregninger vedrørende udvaskningen fra det ansøgte projekt, som er baseret på, at ejendommens arealer drives som et plantebrug med anvendelse af handelsgødning i stedet for husdyrgødning. Beregningerne viser en udvaskning fra rodzonen på 81,9 kg N/ha/år.

Da den beregnede udvaskning er større end eller lig med den ansøgte udvaskning (65,9 kg N/ha/år for scenarie 1 og 81,9 kg N/ha/år for scenarie 2) er det kommunens vurdering, at det ansøgte projekt i sammenhæng med andre projekter ikke vil kunne medføre væsentlig påvirkning af Ringkøbing Fjord.

Det har ikke været nødvendigt at reducere udvaskningen ved hjælp af virkemidler. Der stilles derfor ikke vilkår til supplerende virkemidler.

Vurdering af nitratpåvirkning af Ringkøbing Fjord fra ejendommens udbringningsarealer i sig selv, jf. afskæringskriterierne Pkt. 2A og Pkt. 2B

I forhold til vurderingen af den isolerede påvirkning fra projektet, jf. kriterium 2B, anfører Miljøstyrelsen i Vejledningen, at identifikationen af, om der er tale om et "meget lidt eutrofieret" vandområde, bør tage udgangspunkt i basisanalyserne. I henhold til oplysningerne i basisanalyserne, er det kommunens vurdering, at vandområderne ikke kan betragtes som meget lidt eutrofierede.

Om identifikationen af, om der er tale om et "lukket bassin med ringe vandudskiftning", anfører Miljøstyrelsen, at der bør tages udgangspunkt i det foreliggende beskyttelsesniveau for nitratudvaskning, jf. disses klassificering som sårbare vandområder og meget sårbare vandområder, idet sådanne vandområder må betragtes som mere eller mindre lukkede bassiner.

Ringkøbing Fjord er klassificeret som et meget sårbart vandområde. Ringkøbing Fjord er af landarealer afskåret fra vandbevægelser i åbne kystområder, og må vurderes at have karakter af et lukket bassin med ringe vandudskiftning.

På den baggrund er det kommunens vurdering, at kvælstofudvaskningen fra ejendommens udbringningsarealer vil kunne medføre skadevirkning, hvis den udgør mere end 1 % af den samlede nitratudvaskning til Ringkøbing Fjord.

I Vejledningen er foreslået en metode, efter hvilken ejendommens andel af den samlede nitratudvaskning til et vandområde kan beregnes på baggrund af udvaskningsparametre for oplandet og ejendommen. I udvaskningsparametrene for ejendommen indgår bl.a. antal kg N/ha/år, der udvaskes fra rodzonen, hvilket for det enkelte ejendoms udbringningsarealer kan beregnes i ansøgningsskemaet i Husdyrgodkendelse.dk efter anvisningerne i Bilag 1 til Miljøstyrelsens notat (nitratnotatet) af 24. juni 2010. Det fremgår imidlertid af notatet, at anvendelse af husdyrgødning normalt maksimalt vil kunne påvirke udvaskningen med 10 kg N/ha/år.

I det nedenstående har kommunen foretaget en beregning af ejendommens nitratbidrag til Ringkøbing Fjord, idet udvaskningsbidraget fra husdyrgødning af ejendommens udbringningsarealer er lagt ind i beregningerne med en værdi på 10 kg N/ha/år. Der er således tale om en konservativ beregning, som vil overestimere ejendommens andel af udvaskningen.

Nitratudvaskningsberegning - Ringkøbing Fjord	
Samlet opland, ha	347.745
Dyrket areal i oplandet, ha	208.647
Reduktionspotentiale, jf. nitratklasse, pct. (vurderet gennemsnit i oplandet)	79,9
Standardudvaskning fra rodzonen, kg N/ha/år (sandjord)	78
Udvaskning i oplandet fra dyrket areal, kg N/år	3.266.518
Udvaskning i oplandet fra øvrigt areal, kg N/år	279.190
Udvaskning i alt fra oplandet, kg N/år	3.545.707
Udvaskning fra ejendommen	
Reduktionspotentiale, pct.	88,0
Ansøgt udbringningsareal i oplandet, ha	149
Udvaskning fra husdyrgødning i rodzonen på ansøgt areal i oplandet, kg N/ha/år	10
Samlet udvaskning fra ansøgt areal i oplandet, kg N/år	179
Ejendommens andel af nitratbelastningen (%)	0,01

På ovenstående baggrund er det kommunens vurdering, at projektet i sig selv ikke vil kunne medføre væsentlig nitratpåvirkning af Ringkøbing Fjord.

Grundlag for vurdering af fosforpåvirkningen af Ringkøbing Fjord

Det fremgår af husdyrvejledningen, at der på nuværende tidspunkt ikke findes beregningsmetoder, der konkret kan vise sammenhængen mellem tilført fosfor til arealerne og tab af fosfor til vandmiljøet. Det er derfor valgt at fastsætte beskyttelsesniveauet (jf. Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 og 4) for fosforoverskud i oplande, der afvander til Natura 2000 vandområder, som er overbelastet med fosfor, ud fra faktorer, som giver risiko for tab af fosfor på længere sigt. Beskyttelsesniveauet er en skærpelse i forhold til de generelle regler.

Beskyttelsesniveauet for fosforoverskud er på den baggrund fastlagt ud fra jordens fosfortal (der er en indikator for fosforpuljens størrelse), jordtype og dræningsforhold. Beskyttelsesniveauet er desuden fastlagt på grundlag af fremskrivninger af strukturudviklingen i husdyrproduktionen, der viser at husdyrproduktionen ikke stiger samlet set i Danmark, men at produktionerne samles på færre, men større husdyrbrug. Beskyttelsesniveauet bidrager dermed til, at fosforoverskuddet i oplande til Natura 2000 vandområder, der er

overbelastet med fosfor, bliver nedbragt i takt med tilladelser, godkendelser og ophør af husdyrbrug.

I ovenstående afsnit har kommunen taget stilling til

Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens beskyttelsesniveau for fosfor i relation til de konkrete risikofaktorer omkring husdyrbrugets udbringningsarealer, og i ovenstående afsnit om nitratpåvirkning er vurderet, at der er en stigning i husdyrtrykket i oplandet. Af Husdyrvejledningen fremgår, at overholdelse af beskyttelsesniveauet for fosforoverskuddet i de allerfleste tilfælde vil betyde, at der ikke vil være tale om nogen væsentlig påvirkning med fosfor fra en husdyrproduktion.

Kommunen skal dog for hver ansøgning foretage en konkret vurdering, og kommunen kan på den baggrund i særlige tilfælde beslutte sig for at stille vilkår, der rækker ud over beskyttelsesniveauet i bilag 3. I Husdyrgodkendelsens bilag 4 er anført de muligheder, som kommunen har, hvis det vurderes, at der skal stilles vilkår, der rækker ud over beskyttelsesniveauet for fosforoverskud. Her anvendes et af flg. kriterier:

- A. På andre drænedede lerjorde med lavere fosfortal end forudsat i de pågældende fosforklasser, jf. bilag 3, som ligger i oplande til Natura 2000 vandområder, overbelastet med fosfor, stilles vilkår om maksimal fosforoverskud.
- B. På drænedede ikke-lerjorde stilles vilkår afhængig af fosfortallet, svarende til reglerne for drænedede lerjorde, som ligger i oplande til Natura 2000 vandområder overbelastet med fosfor.
- C. I oplande til mindre sårbare Natura 2000 vandområder stilles vilkår svarende til de vilkår for oplande til Natura 2000 vandområder overbelastet med fosfor og omfattet af krav i henhold til fosforklasse 1, 2 eller 3.

Vurdering af fosforpåvirkningen af Ringkøbing Fjord fra husdyrbruget

I alt 0,28 ha af ejendommens udbringningsarealer, der afvander til Ringkøbing Fjord, ligger indenfor fosforklasse II. Det ansøgte projekt overholder Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens beskyttelsesniveau for fosfor, og ingen af de øvrige udbringningsarealer, der afvander til Ringkøbing Fjord ligger indenfor fosforklasse 1-3.

Billund Kommune finder ikke, at der i den konkrete sag er særlige forhold, som kan begrunde en fravigelse af det generelle beskyttelsesniveau i forhold til udvaskning af fosfor til vandmiljøet. Under hensyn til arealernes beliggenhed og karakter finder Billund Kommune derfor ikke anledning til at fastsætte yderligere vilkår vedrørende fosforoverskuddet.

Det er på ovenstående baggrund kommunens vurdering, at denne afgørelse ikke i sig selv eller i sammenhæng med andre projekter vil kunne medføre væsentlig fosforpåvirkning af Ringkøbing Fjord.

Påvirkning af søer

Vedrørende påvirkning af fosforfølsomme søer gælder i henhold Natur- og Miljøklagenævnet i NMK-133-00045, at beskyttelsesniveauet vedrørende fosfor alene er rettet mod Natura 2000 områder. Det konkrete projekt overholder beskyttelsesniveauet i henhold til bilag 3, jf. ovenstående afsnit. Da bilag 4 alene vedrører Natura 2000 områder, er der jf. nævnets afgørelse ikke hjemmel til at

stille yderligere krav af hensyn til fosforbelastningen af søer beliggende uden for Natura 2000 områder.

Søer i Natura 2000 områder

Ejendommens udbringningsarealer i Billund Kommune ligger ikke i Natura 2000 områder og tilgrænser heller ikke sådanne områder.

På baggrund af en gennemgang af kortværkerne i Danmarks Miljøportal af vandløbssystemerne, kan kommunen konstatere, at vandløbenes naturlige forløb ikke har tilløb til søer indenfor Natura 2000 områder.

Nitratfølsomme søer udenfor Natura 2000 områder

Ingen af ejendommens arealer ligger i oplande til søer, som kommunen vurderer, er nitratfølsomme.

Fosforfølsomme søer udenfor Natura 2000 områder

I Billund Kommune er der i Vandplanerne optaget følgende søer: Grindsted Engsø, Knoldsø, Søndersø, Nørresø og Hjortlund Sø. Der ligger ingen udbringningsarealer i oplandet til de nævnte søer.

Påvirkning af terrestriske Natura 2000 naturområder

Ingen af de ansøgte udbringningsarealer ligger inden for internationalt⁶ udpeget natur. Afstanden til nærmeste internationale naturområde, *Ringive Kommuneplantage* er mere end 3 km fra nærmeste udbringningsareal i Billund Kommune og ca. 2 km fra nærmeste udbringningsareal i Vejle Kommune.

Kommunens vurdering

De ansøgte udbringningsarealer er allerede i dag i omdrift og en eventuel påvirkning af naturområdet vil skulle komme fra ammoniakfordampning i forbindelse med udbringning af husdyrgødning. Da der er mere end 2 km fra nærmeste udbringningsareal i Vejle Kommune og mere end 3 km fra nærmeste udbringningsareal beliggende i Billund Kommune til nærmeste punkt i naturområdet, er det kommunens vurdering, at driften af udbringningsarealerne ikke vil have indflydelse på det internationale naturområde, *Ringive Kommuneplantage*.

Påvirkning af beskyttede naturarealer

Ingen af de ansøgte udbringningsarealer i Billund Kommune ligger inden for national⁷ udpeget natur. Udbringningsarealerne 50-0 og 51-0 har dog en ganske lille grænseflade op til henholdsvis en § 3 beskyttet mose og en § 3 beskyttet eng.

Kommunens vurdering

Der er for begge arealer tale om en ganske lille grænseflade, og fælles for arealerne er endvidere, at de ikke er skrånende ned mod naturarealerne. Det er således kommunens vurdering, at der ikke vil være risiko for overfladeafstrømning af næringsstoffer til naturområderne.

---

⁶ Udpeget iht. EF-habitatdirektivet. Dir. om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (92/43/EØF) implementeret i dansk lovgivning ved 408 af 01/05 2007. Bek. om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

⁷ Udpeget iht. Naturbeskyttelsesloven (933 af 24/09 2009. Lov om naturbeskyttelse) og Husdyrloven.

Der er ikke øvrige udbringningsarealer i Billund Kommune, der grænser op til beskyttede naturområder. Det er derfor samlet set Billund Kommunes vurdering, at de generelle regler for gødningshåndtering og udbringning er tilstrækkelige til at sikre hensynet til naturen i Billund Kommune.

Udbringningsarealer i Vejle Kommune

7 marker, i alt 15,94 ha udbringningsareal ligger i Vejle Kommune. Arealerne er beliggende ved ejendommen Skovsbovej 4, 7323 Give på matriklerne nr. 2d og 2n Nr. Langelund, Ringive og har marknumrene 60, 60-1, 60-3, 60-3, 60-4, 61 og 61-1. Det er Vejle Kommunes vurdering, at det med følgende vilkår kan sikres, at der ikke sker en væsentlig påvirkning af miljøet som følge af udbringning på ejede og forpagtede arealer:

- Fosforoverskuddet må ikke overstige 4,3 kg P/ha/år på udbringningsarealerne efter tilførsel af husdyrgødning og anden organisk gødning.

Det er Vejle Kommunes samlede vurdering, at den ansøgte drift af arealerne med vilkår overholder beskyttelsesniveauet i husdyrgodkendelsesloven og ikke strider mod lokale miljø- og naturhensyn. Der er ikke behov for at stille særskilte vilkår til arealet i Vejle Kommune. Vejle Kommunes hørings svar er vedlagt i sin helhed jf Bilag 4.

Bilag IV arter

Arter, der fremgår af Habitatdirektivets bilag IV, har i henhold til Habitatdirektivets artikel 12 krav på streng beskyttelse, uanset om de forekommer inden for et af de udpegede habitatområder eller uden for.

Nogle af udbringningsarealerne ligger i nærheden af beskyttede naturområder, hvor udpegede bilag IV arter kan have levested. Det er derfor sandsynligt, at fredede og beskyttede padder som løgfrø og stor vandsalamander vil findes i området. Derudover er spidssnudet frø registreret i hele kommunen, hvorfor det også er sandsynligt, at den vil findes ved udbringningsarealerne eller i den registrerede natur i nærheden af udbringningsarealerne, uden dog at kommunen har konkrete registreringer af bilag IV arter på arealerne.

Spidssnudet frø (Rana arvalis)

Findes overalt i Danmark, men er gået tilbage i antal. Den yngler i mange forskellige slags vandhuller og lever uden for yngletiden på fugtige steder tæt på vandhullerne. Udover, at arten er opført på bilag IV, er den fredet og med på gulliste 1997.

Spidssnudet frø er gået tilbage på grund af mangel på passende leve- og ynglesteder, da mange vandhuller er blevet fyldt op, groet til eller forurenet, og moser og enge er blevet afvandet. Vandhuller mister desuden status som egnede levesteder, når der udsættes fisk eller ænder.

Etablering af nye vandhuller samt vedligeholdelse af eksisterende, ved at hindre tilgroning, vil medvirke til at bevare og øge bestanden af spidssnudet frø.

Stor vandsalamander (Triturus cristatus)

Yngler og lever forår og sommer i næringsfattige vandhuller uden fisk og ænder. De voksne individer lever en stor del af året på land, i skove og haver. Arten kan være ret almindelig i vandhuller midt ude på dyrkede marker. Trusler mod stor vandsalamander og årsag til artens tilbagegang er, at vandhullerne forurenes gennem for mange næringsstoffer og derfor gror til, og at der udsættes fisk og ænder i vandhuller.

Udyrkede bræmmer omkring vandhuller kan være med til at sikre, at vandet ikke bliver næringsbelastet, men samtidig er det vigtigt, at beplantning omkring vandhullerne holdes nede, så lys og varme kan nå vandet.

Løgfrø (*Pelobates fuscus*)

Løgfrøen karakteriseres som sårbar, og den samlede bestand i Danmark er gået voldsomt tilbage. Der findes endnu væsentlige bestande i dele af Billund Kommune samt et par andre steder i det tidligere Ribe Amts område. Billund Kommune har derfor en særlig forpligtigelse til at sikre løgfrøens levesteder.

Løgfrøen yngler i vandhuller, men findes mest på dyrkede marker, hvor den graver sig ned i dagtimerne og kommer frem for at jage om natten. Ud over mangel på passende yngleområder er en af truslerne mod løgfrøen, at store landbrugsmaskiner dræber frøerne, når der høstes, pløjes og harves i marken, hvor dyrene opholder sig. Løgfrøen klarer sig bedst i landskaber, hvor landbruget ikke er så intensivt, eller hvor områderne ikke dyrkes.

Odder (*Lutra lutra*)

Odderen forekommer ved vandløb og søer i store dele af Jylland. Det er derfor nærliggende at tro, at odderen vil være gæst i de vandløb, der ligger i tilknytning til bedriftens udbringningsarealer. De største trusler mod odderen er fysisk ødelæggelse og forstyrrelse af yngle- og rasteområder. Langs arealerne 40-0 og 41-0 løber et beskyttet vandløb - *Filskov Nordre Bæk*.

En miljøgodkendelse af indeværende ansøgning vil ikke medføre nogen form for fysisk påvirkning af nærliggende vandløb, ligesom driften af arealerne ikke vurderes at medføre øget forstyrrelse af nærliggende vandløb. Det er derudover kommunens vurdering, at de generelle regler for udbringning af husdyrgødning og for driften af landbrugsjord langs vandløb, som er vedtaget til beskyttelse af vandmiljøet, vil være tilstrækkelige til sikre hensynet til *Filskov Nordre Bæk*.

Der er ingen søer eller vandhuller i umiddelbar tilknytning til udbringningsarealerne. Det er derfor kommunens vurdering, at der kan meddeles godkendelse til det ansøgte projekt, uden at det medfører en væsentlig påvirkning af natur herunder bilag IV arter.

Ud over de nævnte bilag IV arter har Billund Kommune ikke kendskab til øvrige beskyttede arter, der kunne tænkes at blive påvirket af en godkendelse af det ansøgte projekt.

Det er derfor Billund Kommunes vurdering, at der kan meddeles godkendelse til det ansøgte projekt, uden at det medfører en væsentlig påvirkning af natur, herunder bilag IV arter.

Bedste tilgængelige teknik (BAT)

Denne miljøtekniske beskrivelse og vurdering vedrører udelukkende husdyrbrugets udbringningsarealer. I relation til BAT for udbringning af husdyrgødning anfører Miljøstyrelsen⁸, at det er styrelsens opfattelse, at gældende lovregulering af udbringning af husdyrgødning er BAT for så vidt angår ammoniakfordampningen i marken. På den baggrund er BAT ikke berørt yderligere i denne afgørelse.

Samlet vurdering

Billund Kommune vurderer, at der kan meddeles tilladelse til det ansøgte da:

- Der er truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik,
- Husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne, samt
- Udvidelse og drift af husdyrbruget ikke medfører væsentlige virkninger på miljøet.
- Energi- og råvareforbruget udnyttes mest effektivt.
- Mulighederne for at substituere særligt skadelige eller betænkelige stoffer med mindre skadelige eller betænkelige stoffer er udnyttet.
- Produktionsprocesserne er optimeret i det omfang det er muligt.
- Affaldsfrembringelse undgås, og hvor dette ikke kan lade sig gøre, at mulighederne for genanvendelse og recirkulation er udnyttet.
- Der i det omfang forureningen ikke kan undgås, er anvendt bedste tilgængelige rensningsteknik.
- Der er truffet de nødvendige foranstaltninger med henblik på at forebygge uheld og begrænse konsekvenserne heraf.

---

⁸ i Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT), Husdyrbrug med konventionel produktion af slagtesvin (gyllebaserede staldsystemer) - omfattet af husdyrgodkendelseslovens § 11 og § 12, maj 2011

Bilag til tillæg til miljøgodkendelse for husdyrbruget

- Bilag 1. Lokalisering af husdyrbruget og husdyrbrugets udbringningsarealer
- Bilag 2. Udbringningsarealer, Potentiel Fosforklasse II, Nitratfølsomme Indvindingsområder og Nitratklasse II
- Bilag 3. Udbringningsarealer og registreret natur
- Bilag 4. Høringssvar fra Vejle Kommune

